

E 233/34

16

(Közlemény a debreceni m. kir. Tisza István tudományegyetem törvényszék orvostani intézetéből.)

AZ EGÉR SZEMLENCSE ZAVARODÁSA MINT HALÁLJELENSÉG.

Irta: DR. ORSÓS FERENC.

(Bemutatta a debreceni Tisza István tudományos társaság II. osztályának 1926 június 9-én tartott XIX. rendes ülésén.)

Házi egereknek chloroformmal való elaltatásánál azt tapasztaltam, hogy a légzés megszűnt, vagyis a halál beállta után csakhamar, sokszor már pár perc múlva a szemlencse teljesen megzavarodott, a szó szoros értelmében fehérré vált. Ezen jelenség már a hullamerevség beállta előtt jelentkezik. Olykor csak mintegy $\frac{1}{4}$ óráig, máskor pedig egy óránál is jóval hosszabb ideig áll fenn. Ilyen lencséket kipraeparálván, mikroszkóp alatt kitűnt, hogy a zavarodást a lencse rostszerkezetének éles feltűnése kíséri. A lencse rostok vagy elvesztik átlátszóságukat, megzavarodnak, vagy pedig felszíneiken szétválás folytán reflexió jön létre. A zavarodás következtében a lencse egy-egy felszínének 3 sugarú, egyszerűségében az ébrényi emberi szemlencsére emlékeztető szerkezete, valamint a 3 sugártól kiinduló rostozat valóban sémyszerű tökéletességben jelenik meg az egér szemeken. Rendszerint a lencse közepétől indul ki a fehéres zavarodás és a 3 sugár, illetve az azokon tapadó lencserostok mentén terjed tovább. Egyes egereknél csak a lencse középső része zavarodik meg. A zavarodás általában csakhamar tűnni kezd és végleges oldódása a mikroszkóp alatt megfigyelhető.

E jelenség kétség kívül haláljelenség és úgy látszik, hogy azonos azon alvadási folyamattal, mely a különböző szövetekben a hullamerevedésnél észlelhető. Közvetlen chloroform hatás nem tételezhető fel, mert az egerek elhalása, vagyis halálos narkotizálása sokszor másodpercek alatt bekövetkezik és a zavarodás sokkal előbb is mutatkozik, mintsem chloroform a szemlencse közepébe juthatott volna. Igen feltűnő a jelenségnél a gyors jelentkezés és másrészt a gyors eltűnés. A

lencse erekkel nem rendelkezik. Ebből az következnek, hogy anyagforgalma általában lassú és ezzel kapcsolatban a lencse-szövet túlélése is aránylag elhúzódó. Másrészt ismert a salamandra és a triton szemlencsájének könnyű transzplantálhatósága is. Kérdés már most, hogy az egér lencse a gyors megzavarodás, vagyis e haláljelenség dacára transzplantabilis marad-e, más szóval, hogy reversibilis folyamat-e e zavarodás, vagy pedig teljesen meghaltak a zavarodás beállta után a sejtek, illetve rostok? Kérdés továbbá, hogy az ember szemlencsájében mutatkozik-e a halál beállta után hasonló lencse-zavarodás. A cornea fényének ismert megtörése nem azonos e jelenséggel, minthogy ez a tenziócsökkenéssel és a könnyhiánnyal függ össze, ellenben a cornea ismert megzavarodása analog jelenség. Az egér szemlencsége a szóbanlevő feltűnő halál utáni reakció folytán alkalmas objektumnak fog bizonyulni a halál jelenségei, a hullamerevség és általában a halál utáni alvadások kérdésének további tisztázásában. Ha transzplantabilis maradna a lencse, úgy ez azt bizonyítaná, hogy ez a hullamerevséggel rokon zavarodás még vitalis folyamat.

2934-1968